

Competency and continuing professional development in accounting have an impact on the career success of accountants in Bangkok

Wanlapa Kerdtempoom^{1*}

¹ School of Accountancy, Sripatum University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: wanlapa.ke@spu.ac.th

ABSTRACT

This research aimed to (1) examine how competencies influence the career success of accountants in Bangkok, and (2) investigate how continuing professional development (CPD) in accounting affects the career success of accountants in Bangkok. This study employed quantitative research methods. The research instrument was a rating-scale questionnaire that had undergone content validity and reliability testing. Data analysis was performed using descriptive statistics (mean and standard deviation), and multiple regression analysis. The findings revealed that (1) overall, the competencies of accountants were rated at the highest level, with professional values and attitudes scoring the highest, followed by communication, creativity, and analytical problem-solving skills. These competencies positively influenced career success, particularly creativity and analytical problem-solving skills, which showed significant impacts. (2) CPD in accounting was also rated at the highest level, especially in technological proficiency and professional skills, both of which demonstrated significant positive effects on career success. (3) Competencies and CPD in accounting could explain 69.8% of the variance in goal achievement and 65.1% of the variance in career advancement among accountants in Bangkok. These results indicate that both competencies and ongoing professional development are crucial factors contributing to career success in the accounting profession.

Keywords: Competency, Continuing Professional Development in Accounting, Career Success

สมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพส่งผลต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

วันลา เกิดเต็มภูมิ^{1*}

¹ คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: wanlapa.ke@spu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสมรรถนะส่งผลต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร (2) ศึกษาการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพส่งผลต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน), และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่า 1) สมรรถนะของนักบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสมรรถนะด้านค่านิยมและทัศนคติทางวิชาชีพอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา ซึ่งมีผลเชิงบวกต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์ และการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญ 2) การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านทักษะทางวิชาชีพที่ส่งผลเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อผลสำเร็จในวิชาชีพ 3) สมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 69.8 ในมิติการบรรลุเป้าหมาย และร้อยละ 65.1 ในมิติความก้าวหน้าในตำแหน่ง แสดงให้เห็นว่าสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสำเร็จในวิชาชีพบัญชี

คำสำคัญ: สมรรถนะ, การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ, ผลสำเร็จ

© 2025 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

ในยุคเศรษฐกิจและธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วภายใต้อิทธิพลของเทคโนโลยีดิจิทัล การค้าเสรี และกระแสโลกาภิวัตน์ นักบัญชีในประเทศไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาสมรรถนะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับตัวและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพบัญชีที่มีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่สะท้อนถึงความสามารถในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน แนวคิดการพัฒนาสมรรถนะ (Competency Development Theory) ของ (Boyatzis, 1991) และ (Spencer & Spencer, 2008) เน้นว่า สมรรถนะของบุคคลเกิดจากองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Attributes) ซึ่งการพัฒนาองค์ประกอบเหล่านี้อย่างต่อเนื่องจะช่วยเสริมศักยภาพในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพและความสามารถในการแข่งขันของบุคคลและองค์กร

ควบคู่กันนั้น การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี (Continuing Professional Development: CPD) ก็เป็นอีกกลไกหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างความสามารถของนักบัญชีให้มีความรู้และทักษะที่ทันสมัย โดยพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 (สภาวิชาชีพบัญชี, 2547) มาตรา 54 ได้บัญญัติให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ตามหลักเกณฑ์ที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด เพื่อรักษามาตรฐานวิชาชีพและ

ความเชื่อมั่นของสาธารณชน โดยทั่วไป สาขาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์กำหนดให้นักบัญชีต้องมีชั่วโมงการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อปี ครอบคลุมทั้งรูปแบบกิจกรรมที่มีโครงสร้าง (Structured) และกิจกรรมการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ (Unstructured) เช่น การอบรม การวิจัย การเขียนบทความทางวิชาการ การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ตลอดจนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในงาน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการเงิน และคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือของวิชาชีพในระยะยาว

ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ การเงิน และธุรกิจของประเทศ มีความต้องการนักบัญชีที่มีสมรรถนะสูงและมีความรู้ที่ทันสมัยเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลล่าสุด ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2567 พบว่า ประเทศไทยมีผู้ทำบัญชีประมาณ 78,524 คน ที่ให้บริการกับธุรกิจมากกว่า 900,000 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2567) ซึ่งสะท้อนว่าหากนักบัญชีจำนวนไม่น้อยไม่สามารถอัปเดตและปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก็อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบัญชี การวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานทางการเงินที่ซับซ้อนมากขึ้น ปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน รวมถึงแนวทางการประสบความสำเร็จในวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีไทยในเขตกรุงเทพมหานครที่ต้องเผชิญกับการแข่งขันสูง และความคาดหวังจากผู้ประกอบการ นักลงทุน และหน่วยงานกำกับดูแล (สภาวิชาชีพบัญชี, 2566)

จากความสำเร็จของการพัฒนาสมรรถนะอย่างยั่งยืน และความจำเป็นในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของ มาตรฐานการรายงานทางการเงิน และการปรับตัวเข้าสู่ระบบดิจิทัล ตลอดจนความท้าทายด้านเทคโนโลยีและการแข่งขันที่เข้มข้นในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประเด็นเหล่านี้ล้วนส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการประกอบวิชาชีพบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรศึกษาเพื่อตรวจสอบระดับสมรรถนะของนักบัญชี และหาแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในวิชาชีพอย่างยั่งยืน แม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะหรือการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีในเชิงลึกแต่ยังขาดการศึกษาเชิงประจักษ์ที่เชื่อมโยงทั้งสองปัจจัยเข้ากับผลลัพธ์ทางอาชีพของนักบัญชี โดยเฉพาะในบริบทของเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีความต้องการนักบัญชีที่มีทักษะสูงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การวิเคราะห์ข้อมูล และการปรับตัวต่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ ช่องว่างนี้จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่นำไปสู่การออกแบบงานวิจัยฉบับนี้ การศึกษาครั้งนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนานักบัญชีให้มีสมรรถนะครบถ้วน ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และจริยธรรมวิชาชีพ เพื่อให้สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้บริการเงิน หน่วยงานกำกับดูแล และสังคมโดยรวมในระยะยาว (Boyatzis, 1991; Spencer & Spencer, 2008; สภาวิชาชีพบัญชี, 2566)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสมรรถนะส่งผลต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีส่งผลต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ในงานวิจัยนี้คือผู้ทำบัญชีที่มีรายชื่อขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในเขตกรุงเทพมหานคร ประจำปี 2567 ซึ่งถือเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ผ่านการรับรองตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และมีหน้าที่จัดทำบัญชีตามที่กฎหมายกำหนด มีจำนวนทั้งสิ้น 45,861 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2567) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดตามสูตร

ของ (Krejcie & Morgan, 1970) เหมาะสมสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณในประชากรขนาดใหญ่ โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 401 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งเป็นวิธีที่เหมาะสมกับบริบทของการศึกษา เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายมีจำนวนมากและกระจายตัว การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจึงมีข้อจำกัดในเชิงปฏิบัติ การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและยินดีให้ความร่วมมือจึงเอื้อต่อการรวบรวมข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบสอบถามที่แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล รวมจำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 - 4 เป็นข้อคำถามโดยจัดทำในรูปแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 5 เป็นข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือดัชนี IOC (Index of Item Objective Congruence) เพื่อประเมินว่าข้อคำถามแต่ละข้อสามารถวัดสาระสำคัญตามที่ต้องการได้อย่างแท้จริงหรือไม่ โดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในด้านการวิจัย จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบและให้ความเห็น โดยผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านจะประเมินความเกี่ยวข้องและความชัดเจนของข้อคำถามตามเนื้อหา กำหนดเกณฑ์การยอมรับค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.5 หากข้อคำถามใดมีค่า IOC ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง หลังจากนั้น ได้ทำการนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนำร่อง จำนวน 30 คน ในการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายในของข้อคำถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ซึ่งเป็นวิธีมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ โดยทั่วไปค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมควรมีค่า Cronbach's Alpha ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป แสดงถึงความเชื่อมั่นในระดับที่สามารถยอมรับได้ (Nunnally & Bernstein, 1994; Tavakol & Dennick, 2011)

3. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 สมรรถนะนักบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 2 การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีส่งผลเชิงบวกต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการและขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลเป็น ดังนี้ 1) จัดทำและส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กลุ่มตัวอย่าง 2) รวบรวม ตรวจสอบความครบถ้วน และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำเร็จรูป ประกอบด้วย

5.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

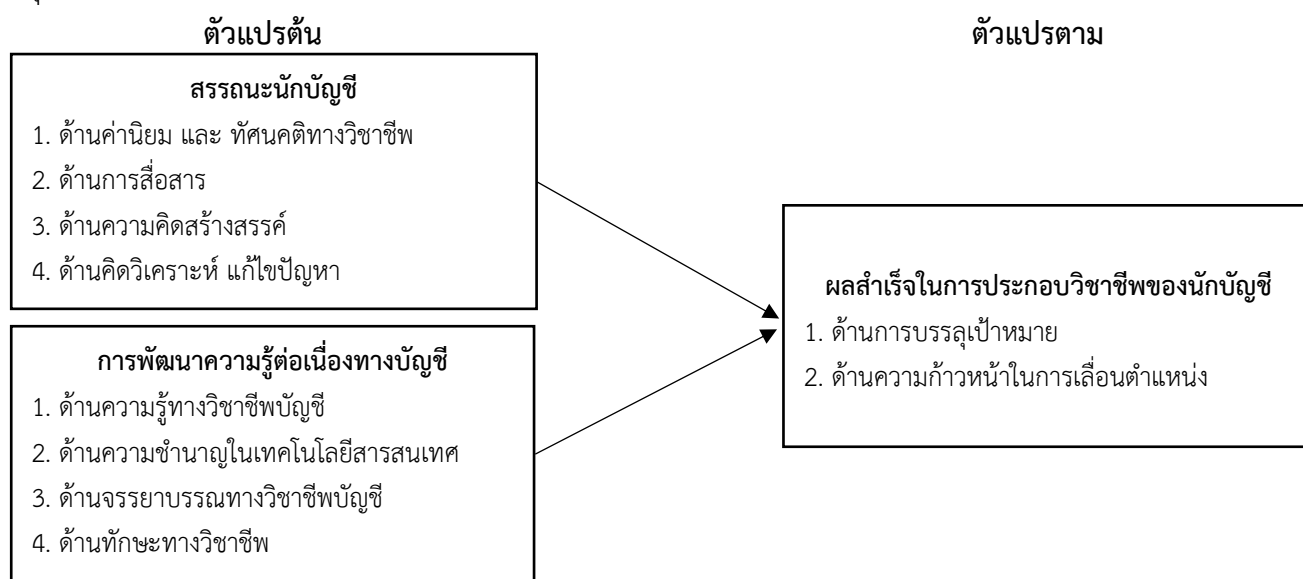
5.3 สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมรรถนะของนักบัญชีเป็นแนวคิดสำคัญที่สะท้อนถึงความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอ้างอิงจากแนวคิด Competency Development Theory ของ (Boyatzis, 1991) และ (Spencer & Spencer, 2008) ซึ่งระบุว่าสมรรถนะประกอบด้วยองค์ประกอบหลักสามด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ

ส่วนบุคคล (Personal Attributes) แนวคิดนี้ถูกนำมาใช้ในบริบทของวิชาชีพบัญชีอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในงานของ (Greenhaus et al., 1990) ที่ชี้ว่า สมรรถนะส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพในแง่ของความก้าวหน้าและความพึงพอใจในงาน สำหรับการศึกษาครั้งนี้ สมรรถนะของนักบัญชีจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ค่านิยมและทัศนคติทางวิชาชีพ (2) การสื่อสาร (3) ความคิดสร้างสรรค์ และ (4) การคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหา ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของงานวิจัยในประเทศ เช่น (ภัทรา เตชะธนเศรษฐ์ และคณะ, 2560; ชัย พลคำ และคณะ, 2567; สภาวิชาชีพบัญชี, 2566) รวมถึงงานวิจัยต่างประเทศ เช่น (Joshi, 2023; Elo et al., 2024) ที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของ soft skills เหล่านี้ในการปฏิบัติงานบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะและความสำเร็จในวิชาชีพ โดยมีที่มาจากข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 (สภาวิชาชีพบัญชี, 2547) และแนวปฏิบัติของสภาวิชาชีพบัญชี 2566 ซึ่งกำหนดให้นักบัญชีต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อปี (สภาวิชาชีพบัญชี, 2566) โดยการศึกษาครั้งนี้จำแนกองค์ประกอบของการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชี ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (2) ความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศ (3) จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และ (4) ทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์จากงานวิจัยของ (Joshi, 2023; Kroon & Alves, 2023) และข้อกำหนดจาก (IFAC, 2021) งานวิจัยหลายฉบับระบุว่า การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชี ซึ่งในมิติดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ในวิชาชีพ เช่น ความมั่นคงในอาชีพ ความสามารถในการปรับตัวต่อมาตรฐานใหม่ และความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน (ชลกนก โฆษิตตณิน, 2563; Greenhaus et al., 1990) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ที่ต้องการวิเคราะห์ผลกระทบของสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชี ต่อความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 70.60) มีอายุระหว่าง 26–35 ปี (ร้อยละ 35.90) และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 48.40) โดยมีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 34.90) ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในบริษัทจำกัด (ร้อยละ 40.10) ซึ่งสะท้อนถึงความพร้อมของกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องในวิชาชีพบัญชี

1. ผลการศึกษาสมรรถนะส่งผลต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

สมรรถนะนักบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.42) โดยด้าน ค่านิยมและทัศนคติทางวิชาชีพ สูงสุด รองลงมาคือ การสื่อสาร, ความคิดสร้างสรรค์ และ การคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา ซึ่งล้วนสำคัญต่อความสำเร็จในวิชาชีพบัญชี

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเกี่ยวกับสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี โดยใช้ตัวแปรตามเป็น ผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีด้านการบรรจุเป้าหมาย

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.093	.187		.500	.617
ด้านค่านิยม และ ทัศนคติทางวิชาชีพ	-.003	.058	-.002	-.054	.957
ด้านการสื่อสาร	.056	.052	.054	1.064	.288
ด้านความคิดสร้างสรรค์	.127	.053	.125	2.375	.018*
ด้านคิดวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา	.217	.053	.206	4.124	.000**
ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	-.019	.060	-.017	-.312	.755
ด้านความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศ	.196	.049	.183	4.020	.000**
ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี	.052	.052	.053	1.001	.317
ด้านทักษะทางวิชาชีพ	.352	.052	.354	6.797	.000**

n = 401, R = 0.836, R² = 0.698

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี กับผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.836 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.698 (หรือร้อยละ 69.8) ซึ่ง หมายความว่า ร้อยละ 69.8 ของความแปรปรวนในผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีด้านการบรรจุเป้าหมายสามารถอธิบายได้ด้วยสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี การทดสอบสมมติฐานสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ (B = 0.127, t = 2.375, Sig = 0.018) และ ด้านคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา (B = 0.217, t = 4.124, Sig = 0.000) ส่งผลเชิงบวกต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีด้านการบรรจุเป้าหมายในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี พบว่า ด้านความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศ (B = 0.196, t = 4.020, Sig = 0.000) และ ด้านทักษะทางวิชาชีพ (B = 0.352, t = 6.797, Sig = 0.000) มีผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีด้านการบรรจุเป้าหมายในเขตกรุงเทพมหานคร จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาตัวแปร ด้านค่านิยมและทัศนคติทางวิชาชีพ (B = -0.003, t = -0.054, Sig = 0.957), ด้านการสื่อสาร (B = 0.056, t = 1.064, Sig = 0.288), ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (B = -0.019, t = -0.312, Sig = 0.755) และ ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี (B = 0.052, t = 1.001, Sig = 0.317) พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรเหล่านี้ไม่ส่งผลต่อผลสำเร็จในด้านการบรรจุเป้าหมายของนักบัญชีอย่างชัดเจนตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยแม้บางตัวแปรจะมีค่าสัมประสิทธิ์ทางบวก เช่น ด้านการสื่อสารและจรรยาบรรณทางวิชาชีพ แต่ค่าทางสถิติก็ไม่สูงเพียงพอที่จะสนับสนุนสมมติฐานในเชิงนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวแปรดังกล่าวเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่มีอยู่

ในระดับใกล้เคียงกันในกลุ่มตัวอย่าง หรืออาจส่งผลในมิติอื่นของความสำเร็จในวิชาชีพ เช่น ความมั่นคงในอาชีพ หรือความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าการบรรลุเป้าหมายในเชิงปฏิบัติการโดยตรง

2. ผลการศึกษาการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีส่งผลต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร

การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.7182$) โดย ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.7373$) แสดงถึงความสำคัญของทักษะเทคโนโลยีในงานบัญชี ขณะที่ด้านอื่น เช่น ความรู้วิชาชีพ จรรยาบรรณ และ ทักษะวิชาชีพ ก็อยู่ในระดับสูงมากเช่นกัน (สภาวิชาชีพบัญชี, 2566)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณเกี่ยวกับสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี โดยใช้ตัวแปรตามเป็น ผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีด้านความก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่ง

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	-.390	.230		-1.692	.091
ด้านค่านิยม และ ทศนคติทางวิชาชีพ	-.023	.071	-.015	-.324	.746
ด้านการสื่อสาร	.333	.065	.280	5.150	.000**
ด้านความคิดสร้างสรรค์	-.131	.066	-.112	-1.979	.048*
ด้านจิตวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา	.039	.065	.032	.600	.549
ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี	.401	.074	.312	5.406	.000**
ด้านความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศ	.226	.060	.183	3.751	.000**
ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี	-.329	.065	-.292	-5.089	.000**
ด้านทักษะทางวิชาชีพ	.552	.064	.484	8.640	.000**

n = 401, R = 0.807, R² = 0.651

หมายเหตุ: ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี กับผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.807 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R²) มีค่าเท่ากับ 0.651 (หรือร้อยละ 65.1) ซึ่งหมายความว่า ร้อยละ 65.1 ของความแปรปรวนในผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีด้านความก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่ง สามารถอธิบายได้ด้วยสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชี การทดสอบสมมติฐานสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สมรรถนะด้านการสื่อสาร (B = 0.333, t = 5.150, Sig = 0.000) และด้านความคิดสร้างสรรค์ (B = -0.131, t = -1.979, Sig = 0.048) ส่งผลต่อผลสำเร็จในการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีด้านความก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่งในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ โดยด้านการสื่อสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างชัดเจน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ผลการทดสอบสมมติฐานยังพบว่า การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีมีผลต่อผลสำเร็จในวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในหลายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี (B = 0.401, t = 5.406, Sig = 0.000), ด้านความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศ (B = 0.226, t = 3.751, Sig = 0.000), ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี (B = -0.329, t = -5.089, Sig = 0.000), และ ด้านทักษะทางวิชาชีพ (B = 0.552, t = 8.640, Sig = 0.000) ซึ่งทั้งหมดแสดงความสัมพันธ์เชิงบวกต่อผลสำเร็จในด้านการบรรลุเป้าหมายของนักบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

เมื่อพิจารณาตัวแปรบางประการกลับไม่แสดงความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสำเร็จในวิชาชีพ ได้แก่ ด้านค่านิยมและทัศนคติทางวิชาชีพ (B = -0.023, t = -0.324, Sig = 0.746) และ ด้านจิตวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา (B = 0.039, t = 0.600, Sig = 0.549) ซึ่งแม้จะเป็นปัจจัยที่ได้รับการกล่าวถึงในวรรณกรรมก่อนหน้า แต่ในบริบทของ

การวิเคราะห์ครั้งนี้อาจไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการบรรลุผลลัพธ์ด้านความก้าวหน้าในสายงานของนักบัญชี อาจเป็นเพราะปัจจัยดังกล่าวปรากฏอยู่ในระดับที่ค่อนข้างใกล้เคียงกันในกลุ่มตัวอย่าง หรือส่งผลต่อมิติอื่นของความสำเร็จ เช่น ความพึงพอใจในงานหรือคุณภาพการทำงานมากกว่าการเลื่อนตำแหน่งโดยตรง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สมรรถนะของนักบัญชีและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพ ทั้งในด้านการบรรลุเป้าหมายของงานและความก้าวหน้าในสายอาชีพ โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา การสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ ความชำนาญด้านเทคโนโลยี ตลอดจนทักษะเชิงปฏิบัติทางวิชาชีพ เป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญอย่างชัดเจนต่อความสามารถของนักบัญชีในการพัฒนาตนเองและปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของการทำงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการพัฒนาสมรรถนะของ (Boyatzis, 1991) และ (Spencer & Spencer, 2008) ที่เสนอว่า สมรรถนะคือการผสมผสานของความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและส่งผลต่อความสำเร็จในสายอาชีพ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนแนวคิดของ Greenhaus et al. (1990) ที่ชี้ให้เห็นว่าความสามารถภายในของบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมโอกาสในการเติบโตทางวิชาชีพ และความมั่นคงในอาชีพในระยะยาว

ในขณะเดียวกัน ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่ามีบางองค์ประกอบของสมรรถนะและความรู้ต่อเนื่องที่แม้จะมีความสำคัญในเชิงหลักการ แต่กลับไม่ปรากฏความสัมพันธ์อย่างเด่นชัดกับผลลัพธ์ของความสำเร็จในการประกอบวิชาชีพในบางมิติ เช่น ค่านิยมและทัศนคติทางวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งอาจตีความได้ว่าเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่มีอยู่ในระดับใกล้เคียงกันในกลุ่มนักบัญชี หรืออาจไม่ได้ถูกนำมาใช้เป็นเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาความก้าวหน้าในตำแหน่งในทางปฏิบัติ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาในบางด้านอาจไม่เพียงพอหากไม่มีการปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กรหรือโครงสร้างแรงจูงใจภายในระบบงาน นอกจากนี้ ความคิดสร้างสรรค์ แม้จะมีบทบาทในการบรรลุเป้าหมาย แต่อาจไม่ได้รับการส่งเสริมในบางบริบทของการเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากธรรมชาติของสายงานบัญชีที่ให้ความสำคัญกับความถูกต้อง ความรอบคอบ และการยึดตามมาตรฐานเป็นหลัก

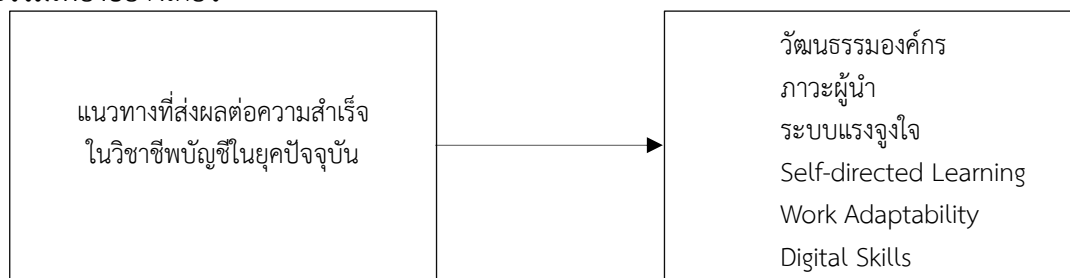
โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าทฤษฎีด้านการพัฒนาสมรรถนะและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย โดยเฉพาะในด้านการพัฒนา soft skills และทักษะดิจิทัล ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้ยังชี้ให้เห็นความจำเป็นในการประเมินสมรรถนะในระดับที่ลึกซึ้งขึ้น และควรคำนึงถึงบริบทองค์กรในแต่ละมิติของความสำเร็จ เพื่อให้การพัฒนาบุคลากรทางบัญชีสามารถตอบสนองต่อความท้าทายในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา และการสื่อสาร มีความเชื่อมโยงกับความสำเร็จในวิชาชีพของนักบัญชีทั้งในมิติการบรรลุเป้าหมายและความก้าวหน้าในตำแหน่ง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์สมรรถนะที่ส่งผลต่อความสำเร็จ โดยค้นพบว่าในบางมิติ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ แม้มีบทบาทเชิงบวกต่อการบรรลุเป้าหมาย แต่กลับไม่ถูกใช้เป็นเกณฑ์สำคัญในการเลื่อนตำแหน่ง เนื่องจากลักษณะของงานบัญชีเน้นความถูกต้องและการปฏิบัติตามมาตรฐานมากกว่าการคิดนอกกรอบ ขณะที่สมรรถนะพื้นฐานบางด้าน เช่น ค่านิยมและทัศนคติทางวิชาชีพ ไม่แสดงอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ อาจเนื่องจากเป็นคุณลักษณะที่มีความสม่ำเสมอในกลุ่มตัวอย่าง

การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องด้านความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางวิชาชีพ และความรู้ทางบัญชี มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จทั้งในด้านการบรรลุเป้าหมายและความก้าวหน้าในตำแหน่ง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จ ข้อค้นพบใหม่ที่ได้ คือ ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพ แม้จะมีความสำคัญในเชิงมาตรฐาน กลับมีความสัมพันธ์เชิงลบในบางมิติของความสำเร็จ อาจสะท้อนว่า

กระบวนการเลื่อนตำแหน่งในบางองค์กรให้ความสำคัญกับผลงานเชิงปฏิบัติและผลลัพธ์ทางธุรกิจมากกว่าการประเมินตามหลักจริยธรรมเพียงอย่างเดียว

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จด้านการบรรลุเป้าหมาย ส่วนด้านการสื่อสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง ขณะที่ค่านิยมและทัศนคติทางวิชาชีพไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ สำหรับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชี พบว่าด้านความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศและทักษะทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จด้านการบรรลุเป้าหมาย ขณะที่ด้านความรู้ทางวิชาชีพบัญชี ความชำนาญในเทคโนโลยีสารสนเทศ จรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี และทักษะทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จด้านความก้าวหน้าในตำแหน่ง โดยด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพบัญชี ปรากฏความสัมพันธ์เชิงลบในบางมิติ ทั้งนี้โดยรวมสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในวิชาชีพได้ในสัดส่วนสูง สอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องของสภาวิชาชีพบัญชี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยที่พบว่าสมรรถนะและการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางบัญชีบางด้านมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในวิชาชีพ จึงเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

- 1.1 พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมฝึกอบรม ที่เน้นการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา การสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ ความชำนาญด้านเทคโนโลยี และทักษะทางวิชาชีพอย่างเป็นระบบ
- 1.2 กำหนดนโยบายการประเมินสมรรถนะและการเลื่อนตำแหน่ง ที่สะท้อนคุณค่าของสมรรถนะที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในวิชาชีพ มากกว่าการพิจารณาเฉพาะคุณลักษณะพื้นฐานที่มีความคล้ายคลึงกันในกลุ่มนักบัญชี
- 1.3 ปรับบทบาทการประเมินจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของกระบวนการปฏิบัติงาน และความคาดหวังขององค์กร เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างมาตรฐานวิชาชีพและผลลัพธ์เชิงปฏิบัติ
- 1.4 สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในกระบวนการทำงานบัญชีผ่านการให้โอกาสฝึกปฏิบัติจริง และการเข้าถึงเครื่องมือดิจิทัลที่ทันสมัย

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อขยายความเข้าใจและเพิ่มความสมบูรณ์ขององค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในวิชาชีพบัญชี เสนอให้การวิจัยในอนาคตดำเนินการดังนี้

- 2.1 ใช้วิธีวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์หรือการสังเกต ควบคู่กับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ
- 2.2 เพิ่มความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งด้านพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ ประเภทองค์กร ขนาดธุรกิจ และระดับประสบการณ์ของนักบัญชี เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่มีอิทธิพล

2.3 ศึกษาตัวแปรแทรกแซง (Mediator) และตัวแปรกำกับ (Moderator) เช่น วัฒนธรรมองค์กร ลักษณะผู้นำ หรือระบบแรงจูงใจ ซึ่งอาจมีบทบาทกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะและความสำเร็จ

2.4 สำรวจปัจจัยใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษา แต่มีแนวโน้มส่งผลต่อความสำเร็จในวิชาชีพ เช่น ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning) และความยืดหยุ่นในการทำงาน (Work adaptability)

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2567). *ทะเบียนผู้ทำบัญชี ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2567*. สืบค้นจาก <https://www.dbd.go.th>.
- ชลกนก โฆษิตตคณิน. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 22(1), 61-68.
- ชัย พลคำ, ศุภลักษณ์ มาจาก, ธนารัตน์ หงส์เม่น และ วราภรณ์ คำอ่อน. (2567). สมรรถนะของนักวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัลที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ของผู้ทำบัญชีในจังหวัดเพชรบูรณ์. *T-VET Journal สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3*, 8(16), 326-342.
- ภัทรา เตชะธนเศรษฐ์, จิตาภรณ์ สันจรรย์ศักดิ์, อมรา ติรศรีวัฒน์ และ ภาสวรรณ สุนทรารักษ์. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 23(1), 81-91.
- สภาวิชาชีพบัญชี. (2547). *พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547*. <https://www.tfac.or.th/upload/9414/BQnA6Yl6XE.pdf>.
- _____. (2566). *รายงานประจำปี 2566*. สืบค้นจาก <https://www.tfac.or.th/>.
- Boyatzis, R. E. (1991). *The competent manager: A model for effective performance*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Elo, T., Jokinen, T., & Seppänen, V. (2024). Developing the future accountant's competencies: The role of creativity and communication skills. *Accounting Education*, 33(1), 45-67.
- Greenhaus, J. H., Parasuraman, S., & Wormley, W. M. (1990). Effects of race on organizational experiences, job performance evaluations, and career outcomes. *Academy of management Journal*, 33(1), 64-86.
- IFAC. (2021). International education standards (IESs). *International Federation of Accountants*. Retrieved from <https://www.ifac.org>.
- Joshi, P. L. (2023). A survey of the influence of skill sets on the performance of professional accountants. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 9(3), 162-196.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kroon, N., & Alves, M. D. C. (2023). Fifteen years of accounting professional's competencies supply and demand: Evidencing actors, competency assessment strategies, and 'top three' competencies. *Administrative Sciences*, 13(3), 70.
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric theory*. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (2008). *Competence at work: Models for superior performance*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making sense of Cronbach's alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55.